

Крижановський Я.

Гопак – це чиста сила і краса,
Гопак – високі, рідні небеса,
Це – вихор степу і могутність гір,
Козацька воля та іскристість зір,
Це – сила духу, твердість кулака,
Така вона – стихія гопака.
Здорова молодь – майбутнє України (Володимир Пилат)

Вступ

Боротьба за місце під сонцем — ось першовизначний виток історичних суспільств, та й зрештою, всього суцього у світі, починаючи від найменшої клітини, комахи, звіра, закінчуючи homo sapiens.

А вже згодом на відвойованому для себе місці переможець може створювати різновиддя мистецтв – тобто закохано відтворювати свій етнічний світ у барвах, звуках і танцях, складати епоси на честь ге-роїв, боротися і прославляти боротьбу. Отже – боротьба, з неї все і розпочалось. Відколи?

У кожного народу свій відлік. В історії людства ві-домі як народи-творці, так і народи-загарбники. Важливими чинниками тут були і клімат, і сама тери-торія, і, звичайно ж, спосіб життя племен – кочівний чи осідлий. І клімат, і територія нашого народу були вельми вигідним для всіх. Отож, народ жив у постійній боротьбі. Історія бойової культури нашо-го народу така ж давня, як і він сам, і кров'ю виписана на пергаменті людства. Ця історія бере свій по-чаток ще із родово-общинного ладу, розвивається і вдосконалюється паралельно із процесом цементу-вання нації, яка вже самостверджувати себе серед розмаїття інших етносів.

I. Дещо з історії

На Запорізькій Січі, аж до її остаточного знищення, існувала традиція вивчення бойового мистецтва у танцях. Відомо, що кошовий Сірко їздив у Францію, аби навчити короля мушкетерів танцю «козачок». Танець «козачок» сьогодні занесений у книгу кращих європейських танців. Велика рухова спадщина із елементами, в яких закодована староукраїнська боротьба ногами, збережена у наших народних танцях, таких як «Аркан», «Метелиця», «Гопак» та інших. Танцювальна манера ведення двобою існувала в козаків і пізніше, аж до більшовицької революції, про це розповідають емігранти-козаки, які зараз проживають закордоном. Козаки часто ототожнювали війну із танцем, і ця традиція збереглася у Січових стрільців, тому недаремно у пісні «Червона калина» співають:

Виступають Стрільці Січовії у кривавий тан –
визволяти братів українців з московських кайдан.

Танець – це найкращий спосіб вишколу рухів ногами. Завдяки танцям у ногах з'являється легкість, а це дає можливість протистояти декільком ворогам. Зараз відомо, що майже кожен козак міг зарубати десятох польських легіонерів або ж десятох татарських вояків. Серйозними воїнами для козаків бу-ли тільки турецькі яничари, але і їх кожен козарлюга брав по чотири на себе. Слава про воїнів-козаків і досі ходить по світу. Відомо, що Брюс Лі в Америці відшукував козаків і вчився у них боротьби із шаблею. Подиву і жалю гідне те, що десь по світах бродить слава про наших предків-воїнів, а в самій Україні засилля чужих бойових культур. Все робилося і робиться для того, щоб ми раптом не усвідо-мили, хто ми такі і не возгордилися.

У сучасності бойову культуру нашого народу відновив Пилат Володимир Степанович – дослідник бойового мистецтва лицарів України, Верховний Учитель Бойового Гопака. У нього на це пішло двадцять п'ять років життя. Він розпочинав, як не дивно, із вивчення східних систем бойового вишколу. Йому довелось учити: капуейро, кікушинкай, шотокан-до, годзю-рю, кілька стилів у-шу, тайквондо, таїландський бокс і кік-боксінг. Властиво, вище перераховані єдиноборства в сумі з українським танцем «Гопак» складають основу Бойового Гопака. Дехто, однак, може зауважити, мовляв, що може бути спільного між танцем та бойовим мистецтвом? Але так здається на перший погляд. Мова танцю – це рухи тіла, зміна позицій у просторі. Мова боротьби – це також рухи тіла і зміна позицій у просторі. Китайці плакають і пишаються у-шу, японці – дзюдо і карате, корейці – тайквондо, бразильці – капуейро, то чому ми, українці, не мали б бути такими по відношенню до рідного Бойового Гопака?

Крижановський Я. Бойовий гопак // Слово № 3 (33), 2007, с. 24.